

บทที่ 1

บทนำ

สภาพและความสำคัญของปัญหา

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นส่วนงานหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนชั้น ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคตะวันตกของประเทศมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 ใน 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจและ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบ และในปีการศึกษาต่อ ๆ มาได้กำหนดแผนการเรียนการสอนเพิ่มเติม อีกหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยุโทรทัศน์ สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียง สาขาวิชาภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ และสาขาวิชา ภาพนิ่ง ทั้งนี้คณะได้รับการจัดตั้งขึ้นเพราะความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความจำเป็นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงเห็นถึงความจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีความรู้ก้าวหน้าตามทันเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งพร้อมกับสามารถบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ไปใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด (คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555)

พันธกิจดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวของ วรลภ สุวรรณดี และคณะ (2541) ที่ว่า สถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ เป็นสถานที่ค้นคว้าข้อมูล เป็นแหล่งพัฒนาบุคคลในทุกๆ ด้าน และเป็นสถาบันผลิตบัณฑิตหรือทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของสังคมไทย เพื่อให้ทุกคนได้รับการเรียนรู้ ได้รับการศึกษาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และมีคุณภาพ ความรู้ และคุณธรรม เป็นสถาบันที่มีบทบาท และความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นการเพิ่มโอกาส ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในเชิงคุณภาพทางวิชาการควบคู่กับคุณธรรมส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนในการเลือกรับการเรียนและการศึกษาได้เต็มที่ตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

ปัจจุบันคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวนสามหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบ และหลักสูตรนิเทศศาสตร์ สำหรับการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2555 ใช้วิธีการคัดเลือก 2 วิธี คือ ระบบโควตาพิเศษ จะรับสมัครนักศึกษาที่ศึกษาเฉพาะในพื้นที่ 28 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชุมพร ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระนอง ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี และ ระบบกลางการรับนิสิตนักศึกษา (Admissions) ตามระเบียบประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555) ด้วยเหตุนี้นักศึกษาใหม่ที่เข้าเรียนจึงมีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิหลัง ความรู้ ความสามารถ สถานภาพทางครอบครัว

เศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนทั้งสิ้น (ชัคตตรัย ริยะสวัสดิ์ และคณะ, 2553)

ดังที่กล่าวถึงความสำคัญข้างต้นเกี่ยวกับพันธกิจของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร และเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นคณะ จึงมีความจำเป็นต้องมีข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนที่ต้องคำนึงถึง การเอื้ออำนวยในพัฒนาการของผู้เรียนหรือนักศึกษา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพนักศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ อุปกรณ์และสื่อทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา ดังนั้นความสำคัญของการสำรวจข้อมูลของ นักศึกษาใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านสถานภาพของนักศึกษา มูลเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ รวมถึงแรงจูงใจทางวิชาการ และการคาดหวังต่อการเรียนของนักศึกษาใหม่ที่เรียนในคณะเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร นับเป็นความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จใน การเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาสำหรับนำเสนอผู้บริหารคณะเพื่อใช้เป็น ส่วนประกอบในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานของคณะเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของคณะ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลของผู้ปกครอง สาเหตุการเลือกและแหล่งข่าว ความต้องการ พัฒนาตนเอง มูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน แรงจูงใจทางวิชาการ และความคาดหวังต่อการเรียน ของนักศึกษาใหม่ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน แรงจูงใจทางวิชาการ และ ความคาดหวังต่อ การเรียน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน แรงจูงใจทางวิชาการ และ ความคาดหวังต่อการเรียน กับเกรดเฉลี่ยสะสมเดิม และความต้องการพัฒนาตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

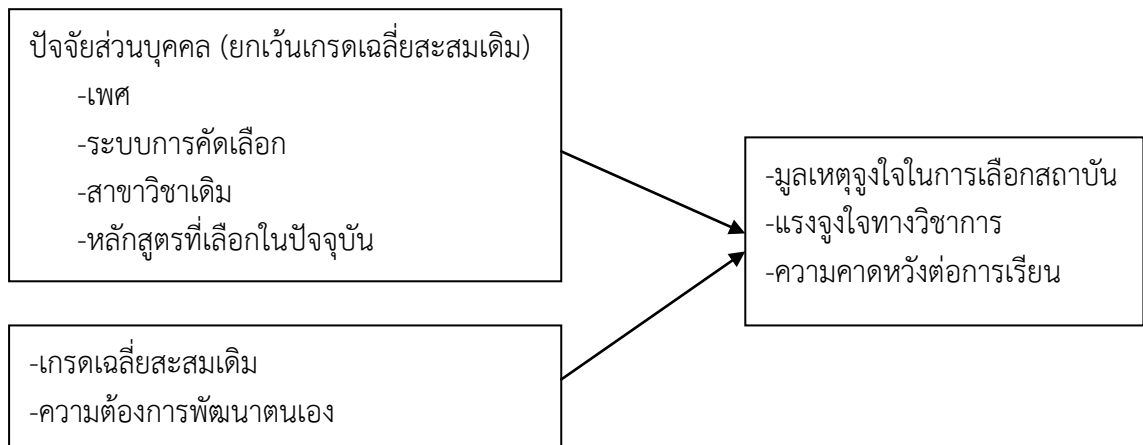
การวิจัยนี้มีเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2555 คณะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 564 คน ได้มาโดยวิธีการเลือก แบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ถือเป็นตัวแทนของนักศึกษาใหม่ คณะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้คือสถานภาพของนักศึกษาใหม่ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ประกอบด้วย

- 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
- 2.2 ข้อมูลของผู้ปกครอง
- 2.3 สาเหตุการเลือกและแหล่งข่าว
- 2.4 ความต้องการพัฒนาตนเอง
- 2.5 มุมเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน
- 2.6 แรงจูงใจทางวิชาการ
- 2.7 ความคาดหวังต่อการเรียน

เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงนำตัวแปรที่ศึกษามาเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ข้อมูลสถานภาพนักศึกษาใหม่สำหรับใช้ในการวางแผนและปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาของคณะให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 2) ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา
- 3) ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจทางวิชาการของนักศึกษา
- 4) ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียน และสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์คณะวิชาและมหาวิทยาลัยได้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

จากกรอบแนวคิดของตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรดังต่อไปนี้

สถานภาพนักศึกษา หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลของผู้ปกครอง สาเหตุการเลือกและแหล่งข่าว ความต้องการพัฒนาตนเอง มุมเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน แรงจูงใจทางวิชาการและความคาดหวังต่อการเรียนของนักศึกษาใหม่ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2555

นักศึกษาใหม่ หมายถึง ผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2555

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อเท็จจริงของนักศึกษาใหม่เกี่ยวกับเพศ สาขาวิชาเดิมที่เรียนเกรดเฉลี่ยเดิม สาขาวิชาที่ต้องการเลือก (หรือหลักสูตรที่เลือกเรียนในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร) และระบบการผ่านการคัดเลือก

ข้อมูลของผู้ปกครอง หมายถึง ข้อเท็จจริงของผู้ปกครองของนักศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และสถานภาพของผู้ปกครอง

สาเหตุการเลือกและแหล่งข่าว หมายถึง ข้อเท็จจริงของนักศึกษาใหม่เกี่ยวกับสาเหตุการเลือกเรียนในหลักสูตรหรือในสาขาวิชาที่เลือก และแหล่งของข่าวที่ทำให้รับทราบข่าวสารของคณะ

มุมเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกหรือท่าทีของนักศึกษาใหม่เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกของนักศึกษาใหม่ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านสถาบัน และ ปัจจัยผลักดัน ดังนี้

1) ปัจจัยสถาบัน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถาบันที่ทำให้นักศึกษาใช้ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ประกอบด้วย ชื่อเสียงของคณะวิชา หลักสูตร และสาขาวิชาที่ตรงกับความสนใจ สถานที่เรียน อาจารย์ผู้สอน และสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะวิชา โดยวัดจากการสอบถามด้วยแบบสอบถามที่ให้แสดงถึงระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึก 4 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และน้อย

2) ปัจจัยผลักดัน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ทำให้นักศึกษาเลือกศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ประกอบด้วย แรงสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง แรงสนับสนุนจากเพื่อน รุ่นพี่ และการคาดหวังจากการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอื่น โดยวัดจากการสอบถามด้วยแบบสอบถามที่ให้แสดงถึงระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึก 4 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และน้อย

ความต้องการพัฒนาตนเอง หมายถึง การแสดงท่าทีที่ชัดเจนต่อความต้องการในการพัฒนาตนเองนอกเหนือจากวิชาการที่จัดให้ในรายวิชา ได้จากการสอบถามด้วยข้อคำถามปลายเปิดโดยให้ระบุว่า มี หรือ ไม่มีความต้องการ และถ้ามีความต้องการให้ระบุว่าต้องการพัฒนาตนเองในด้านใด

แรงจูงใจทางวิชาการ (Academic motivation) หมายถึง ความต้องการความสำเร็จด้านวิชาการ โดยมีความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะทำงานสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้ได้ รับรู้ว่า

ความสำเร็จด้านวิชาการเกิดจากความสามารถ และความพยายามของตนเอง ให้ความสำคัญกับงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่เบื่อง่ายเมื่อต้องปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทางวิชาการที่ไม่ตรงกับความสนใจ ประเมินได้จากแบบประเมินแรงจูงใจทางวิชาการ ที่ให้แสดงถึงระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1) แรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) หมายถึง การที่นักศึกษาเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ได้แก่ ความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการปรับวิธีการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทางวิชาการที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ประเมินความสามารถด้านวิชาการของตนเองว่าอยู่ในระดับดี ทำงานด้านวิชาการได้ทั้งในงานส่วนตัว และงานที่ต้องทำเป็นทีม

2) แรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) หมายถึง การที่นักศึกษามีความพยายาม และมีพลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ รับรู้ว่าตนเองมีความอดทนที่จะทำงานด้านวิชาการให้สำเร็จ

3) แรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value of Task) หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของการเรียนและการร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย

4) แรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้ว่างานทางวิชาการที่ได้รับหรือกิจกรรมที่ได้รับเป็นงานที่น่าสนใจ ทำท้าทายความสามารถ ถึงแม้งานหรือกิจกรรมที่ทำจะมีกฎเกณฑ์บังคับ หรือเป็นงานที่ไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถที่มี นักศึกษาก็รับรู้ว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และสามารถทำได้และจะไม่ท้อถอยหรือหนีเรียน

ความคาดหวังต่อการเรียนของนักศึกษา หมายถึง ท่าทีหรือการคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ ความคาดหวังต่อสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดที่มีตำราและหนังสืออย่างเพียงพอเพื่อการค้นคว้าความเป็นอิสระในการเลือกวิชาเรียน และการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม ตลอดจนความคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยวัดจากการสอบถามด้วยแบบสอบถามที่ให้แสดงถึงระดับความคาดหวัง 4 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และน้อย